

Bruxelles, 29. siječnja 2024.
(OR. en)

5908/24

DEVGEN 13
SAN 49
ACP 15
RELEX 123
SUSTDEV 14
ONU 11
CONUN 26

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	29. siječnja 2024.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	5495/24
Predmet:	Strategija EU-a za globalno zdravlje – Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja – zaključci Vijeća (29. siječnja 2024.)

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o Strategiji EU-a za globalno zdravlje – Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja, koje je Vijeće odobrilo na 4003. sastanku održanom 29. siječnja 2024.

**Zaključci Vijeća o Strategiji EU-a za globalno zdravlje
– Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja**

1. Vijeće Europske unije pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Strategija EU-a za globalno zdravlje – Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja”¹. Vijeće ponovno potvrđuje vodeću ulogu EU-a i njegovih država članica u promicanju globalnog zdravlja zajedno s partnerima i na temelju solidarnosti, čovječnosti, pravednosti, rodne ravnopravnosti i poštovanja ljudskih prava.
2. Vijeće potvrđuje da je najviši mogući standard tjelesnog i mentalnog zdravlja ljudsko pravo i naglašava da je zdravlje preduvjet za održivi razvoj te da znatno utječe na sigurnost, stabilnost i blagostanje svih društava, među ostalim unutar EU-a. Vijeće prepoznaje da su postizanje rodne ravnopravnosti, borba protiv štetnih rodni stereotipa te borba protiv stigmatizacije i diskriminacije ključni za postizanje dobrog zdravlja svijetu. Globalno zdravlje zahtijeva učinkovit multilateralizam i uključiva partnerstva s više dionika te je ključan stup vanjske politike EU-a i sastavni dio jačanja međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima. Vijeće nadalje naglašava da EU i njegove države članice moraju imati vodeću ulogu kako bi se osiguralo da globalno zdravlje ostane prioritet na međunarodnoj razini.

¹ Dok. 15585/22 – COM(2022)675: Komunikacija Komisije „Strategija EU-a za globalno zdravlje – Bolje zdravlje za sve u svijetu koji se mijenja”.

3. Vijeće naglašava da iskustva stečena tijekom pandemije bolesti COVID-19 i drugih zdravstvenih kriza, globalni zdravstveni trendovi, tri krize koje pogađaju naš planet, tj. klimatske promjene, gubitak bioraznolikosti i onečišćenje, te geopolitičko okruženje koje se brzo mijenja ukazuju na potrebu za obnovljenim pristupom globalnom zdravlju, kako bi se ono promicalo i zaštitilo sprečavanjem globalnih prijetnji zdravlju, pripremom za njih i borbom protiv njih te osiguravanjem zdravstvene sigurnosti, jačanjem zdravstvenih sustava i unapređenjem univerzalnog zdravstvenog osiguranja te razmatranjem odrednica zdravlja i promicanjem zdravog života i dobrobiti, u skladu s Programom održivog razvoja do 2030. i njegovim ciljevima održivog razvoja.
4. Vijeće podsjeća na komunikaciju Komisije iz 2010.² i Zaključke Vijeća o ulozi EU-a u globalnom zdravlju³ te ističe znatne doprinose EU-a spašavanju života i promicanju zdravlja putem političkog vodstva, financijskih doprinosa i tehničkog stručnog znanja. Globalno zdravlje stup je strategije Global Gateway⁴ i središnja tema u globalnim, regionalnim i bilateralnim partnerstvima EU-a, među ostalim u okviru globalnog pristupa istraživanju i inovacijama⁵ te nekoliko inicijativa Tima Europa. Vijeće je i dalje predano usklađenosti politika i pristupu koji se temelji na ljudskim pravima te potvrđuje da doprinosi EU-a globalnom zdravlju nadilaze zdravstveni sektor, među ostalim u područjima kao što su mir i sigurnost, poljoprivreda, klima i okoliš, obrazovanje, istraživanje i inovacije, prehrana i sigurnost opskrbe hranom, socijalna zaštita, trgovina i vodoopskrba, sanitarni uvjeti i higijena.

² Dok. 8281/10 – COM(2010)128: Komunikacija Komisije „Uloga EU-a u globalnom zdravlju”.

³ Dok. 9644/10 – Zaključci o ulozi EU-a u globalnom zdravlju.

⁴ Dok. 14675/21 – JOIN(2021)30: Zajednička komunikacija: Global Gateway.

⁵ Dok 8979/21 – COM(2021)252: Komunikacija o globalnom pristupu istraživanju i inovacijama.

5. Vijeće podsjeća na to da se u nedavnim zaključcima Vijeća poziva na jačanje multilateralizma⁶, naglašava globalno zdravlje u kontekstu jačanja europske zdravstvene unije⁷, ističe vodeća, koordinacijska i normativna uloga Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) u globalnom zdravlju⁸, naglašava važnost primjene pristupa „Jedno zdravlje”⁸, bavi pitanjem antimikrobne otpornosti⁹ i osiguravanja pristupa vodoopskrbi, sanitarnim uvjetima i higijeni¹⁰, ističe međusobna povezanost zdravlja, dobrobiti i gospodarskog rasta¹¹, ukazuje na predanost zaštititi sve djece¹² i promicanju uključivanja i angažmana mladih¹³, izražava ambicija EU-a da do 2050. bude klimatski neutralan¹⁴ i poziva na suzbijanje dezinformacija¹⁵. Vijeće nadalje podsjeća na načelo prema kojem se nikoga ne smije zapostaviti, na jednakost i na novi Europski konsenzus o razvoju¹⁶, u kojem se ističe globalno zdravlje kao dio odgovora EU-a na Program 2030. te podsjeća na to da je EU i dalje predan promicanju, zaštiti i ostvarivanju svih ljudskih prava te potpunoj i djelotvornoj provedbi Pekinške platforme za djelovanje, programa djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju i ishoda njihovih revizijskih konferencija, te da u tom kontekstu ostaje predan promicanju spolnog i reproduktivnog zdravlja i pravâ. S obzirom na to EU ponovno potvrđuje svoju predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću te spolnim i reproduktivnim zdravljem i prava da o njima odlučuje slobodno i odgovorno, bez diskriminacije, prisile i nasilja. EU nadalje naglašava potrebu za univerzalnim pristupom kvalitetnim, cjenovno pristupačnim i sveobuhvatnim informacijama i obrazovanju o spolnom i reproduktivnom zdravlju, što uključuje sveobuhvatan spolni odgoj, te za uslugama zdravstvene skrbi.

⁶ Dok. 10341/19 – Zaključci Vijeća o djelovanju EU-a s ciljem jačanja multilateralizma utemeljenog na pravilima.

⁷ Dok. 14886/21 – Zaključci Vijeća o jačanju europske zdravstvene unije.

⁸ Dok. 12957/20 – Zaključci Vijeća o ulozi EU-a u jačanju Svjetske zdravstvene organizacije.

⁹ Dok. 9112/20 – Zaključci Vijeća o tematskom izvješću Europskog revizorskog suda br. 21/2019.

¹⁰ Dok. 13440/21 – Zaključci Vijeća o pitanju vode u vanjskom djelovanju EU-a.

¹¹ Dok. 13432/19 – Zaključci Vijeća o ekonomiji dobrobiti.

¹² Dok. 10024/22 – Zaključci Vijeća o strategiji EU-a o pravima djeteta.

¹³ Dok. 8629/20 – Zaključci Vijeća o mladima u okviru vanjskog djelovanja.

¹⁴ Dok. 5263/21 – Zaključci Vijeća o klimatskoj i energetskej diplomaciji: ostvarivanje vanjske dimenzije europskog zelenog plana.

¹⁵ Dok. 14064/20 – Zaključci Vijeća o jačanju otpornosti i suzbijanju hibridnih prijetnji, uključujući dezinformacije u kontekstu pandemije bolesti COVID-19.

¹⁶ Dok. 10108/17 – Novi europski konsenzus o razvoju (2017.): „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost”.

Napori bi se trebali temeljiti na Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.¹⁷, Zaključcima Vijeća o Akcijskom planu za mlade u okviru vanjskog djelovanja EU-a¹⁸ i Strategiji o pravima osoba s invaliditetom¹⁹. Vijeće napominje da je Europska komisija donijela strategije za rodnu ravnopravnost²⁰ i ravnopravnost LGBTIQ osoba²¹, kao i „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a” za razdoblje 2021. – 2025., koji je pozdravljen u zaključcima predsjedništva.

6. Vijeće naglašava da EU i njegove države članice u okviru svojih mandata i nadležnosti moraju iskoristiti priliku za jačanje svojeg utjecaja kao globalnog i regionalnog aktera kako bi konkretno i mjerljivo doprinijeli zdravijem i sigurnijem svijetu, među ostalim u nestabilnim okruženjima te područjima pogođenima krizom i sukobima. U tom kontekstu Vijeće poziva na veće ambicije, primjenu sveobuhvatnog pristupa, od usmjerenosti na spašavanje života i smanjenje pojave i širenja bolesti do promicanja zdravlja i dobrobiti, među ostalim mentalnog zdravlja, te borbe protiv diskriminacije i stigmatizacije, posebno žena i djevojčica, djece i mladih, starijih osoba, osoba s invaliditetom, LGBTI osoba, autohtonih naroda te osoba i zajednica u ranjivom i marginaliziranom položaju, kao i migrantskog i raseljenog stanovništva. Vijeće se obvezuje na borbu protiv višestrukih i intersekcijskih oblika diskriminacije kako bi zajamčilo pristup temeljen na ljudskim pravima i suzbilo nejednakosti. Ta bi nastojanja trebala biti vođena trima komplementarnim prioritetima Strategije:

- a) **osigurati bolje zdravlje i dobrobit ljudi tijekom cijelog života** – kako bi se ljudima omogućilo da izbjegnu bolesti i ostanu zdravi – uključujući djelovanje u pogledu odrednica zdravlja u svim sektorima i društvima, od klime i okoliša do obrazovanja i vodoopskrbe, sanitarnih uvjeta i higijene, rješavanje problema siromaštva, nejednakosti i rodne nejednakosti, sprečavanje humanitarnih kriza i odgovor na njih, poboljšanje pristupa sigurnoj, dostatnoj, hranjivoj i zdravoj prehrani te rješavanje problema konzumacije duhana i štetne konzumacije alkohola kao čimbenika rizika za bolest i smrtnost;

¹⁷ Dok. 7029/20 – JOIN(2020)5: Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.

¹⁸ Dok. 15322/22 – Zaključci Vijeća o Akcijskom planu za mlade u okviru vanjskog djelovanja EU-a.

¹⁹ Dok 6268/21 – COM(2021)101: Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.

²⁰ Dok 6678/20 – COM(2020)152: Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025.

²¹ Dok 13081/20 – COM(2020)698: Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025.

- b) **ojačati zdravstvene sustave i unaprijediti univerzalno zdravstveno osiguranje** – kako bi se poboljšao pravedan pristup kvalitetnim, pristupačnim, prihvatljivim i dostupnim zdravstvenim uslugama, uključujući usluge zdravstvene zaštite u području spolnog i reproduktivnog zdravlja – s naglaskom na primarnoj zdravstvenoj zaštiti, sudjelovanju i angažmanu zajednica, temeljnim funkcijama javnog zdravstva, istraživanju i digitalizaciji, kvalificiranoj i dostatnoj radnoj snazi u zdravstvu, pravednom pristupu cjenovno pristupačnim, kvalitetnim zdravstvenim proizvodima, među ostalim putem lokalne proizvodnje te odgovarajućem i održivom financiranju zdravstva, uključujući promicanje domaćeg financiranja zdravstva, povećanjem transparentnosti, odgovornosti i integriteta te borbom protiv korupcije;
- c) **spriječiti i suzbiti prijetnje zdravlju, uključujući pandemije, primjenom pristupa „Jedno zdravlje”** – kako bi se izbjegle i ublažile buduće zdravstvene krize i njihove zdravstvene, socijalne i gospodarske posljedice – među ostalim povećanom otpornošću i djelotvornim mehanizmima prevencije, pripravnosti i odgovora, uključujući integrirani i suradnički nadzor i praćenje, ojačanom radnom snagom u području javnog zdravlja i poboljšanim pristupom medicinskim protumjerama i dobrovoljnom prijenosu tehnologije, uklanjanjem nedostataka u globalnom upravljanju, pravno obvezujućim sporazumom o pandemijama²² i ojačanim Međunarodnim zdravstvenim propisima, jačanjem borbe protiv antimikrobne otpornosti i osiguravanjem vodstva na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini.

²² Odluka Vijeća (EU) 2022/451, Odluka Svjetske zdravstvene skupštine SSA2(5).

7. Vijeće napominje da Strategija predstavlja novu paradigmu koja uključuje sva relevantna područja vanjske politike i ima važnu poveznicu s unutarnjim politikama. Njezina uspješna provedba zahtijeva inovativan, integriran i koordiniran pristup utemeljen na dokazima, nove i različite načine razmišljanja i rada, otklanjanje praznina u znanju i postizanje usklađenosti između domaćih i međunarodnih mjera EU-a. To uključuje jačanje multilateralnog sustava i ubrzavanje pravednih i uzajamno korisnih globalnih, regionalnih i bilateralnih partnerstava koja se temelje na solidarnosti i suodgovornosti, promicanje pripravnosti, otpornosti i otvorene strateške autonomije te primjenu višesektorskog pristupa „zdravlje u svim politikama” koji uključuje sva relevantna područja politike i dostupne instrumente. Vijeće naglašava potrebu za zajedničkim poboljšanjem financiranja globalnog zdravlja na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, među ostalim putem bespovratnih sredstava i inovativnog financiranja, podupiranjem mobilizacije domaćih resursa u partnerskim zemljama i promicanjem otvorene i predvidive trgovine. U tom pogledu Vijeće ponovno ističe obvezu da se najmanje 20 % službene razvojne pomoći financirane u okviru uredbe Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa namijeni socijalnoj uključenosti i ljudskom razvoju.
8. Vijeće pozdravlja Strategiju i poziva Komisiju, Visokog predstavnika i države članice da u okviru svojih mandata i nadležnosti primijene vodeća načela i prema potrebi provedu smjerove djelovanja i inicijative koji su u njoj predloženi, među ostalim:
- a) poduzimanje konkretnih mjera za promicanje globalnog zdravlja u relevantnim sektorima, uključujući javno zdravlje, klimu i okoliš, istraživanje i inovacije, digitalizaciju, obrazovanje, socijalnu zaštitu, vodu i sanitarne uvjete, poljoprivredu i prehrambene sustave, borbu protiv korupcije, trgovinu, međunarodnu razvojnu suradnju, mehanizme za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć te u svim relevantnim instrumentima financiranja iz proračuna EU-a i financijskim institucijama, uz provedbu pristupa „zdravlje u svim politikama” i promicanje sinergija s relevantnim okvirima, inicijativama i politikama EU-a i poboljšanje transformativnog pristupa kojim se uklanjaju temeljni uzroci rodne neravnopravnosti;
 - b) jačanje kapaciteta i poboljšanje koordinacije, među ostalim putem neformalne suradnje, kako bi se povećala djelotvornost i učinak inicijativa i mjera, osiguralo da EU i njegove države članice nastupaju jedinstveno u okviru relevantnih međunarodnih foruma te intenziviranje dijaloga i zajedničkih komunikacijskih napora na multilateralnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;

- c) preuzimanje proaktivne i konstruktivne uloge u jačanju multilateralne suradnje uklanjanjem postojećih nedostataka u globalnom upravljanju te osiguravanje komplementarnosti i usklađenosti djelovanja, u čijem je središtu ojačana i djelotvornija, odgovornija i održivo financirana Svjetska zdravstvena organizacija, uz napomenu da bi se činjenica da EU traži službeni status promatrača u SZO-u mogla razmotriti te da bi se o njoj moglo odlučiti u relevantnim strukturama Vijeća;
 - d) širenje bilateralnih, regionalnih, transregionalnih i globalnih partnerstava u skladu s prioritetima utvrđenima u Strategiji i pružanje odgovora prilagođenih pojedinim zemljama i regijama s pomoću pristupa Tima Europa, provedba inicijativa Tima Europa, među ostalim podupiranjem lokalnih zajednica i organizacija civilnog društva, te aktivnim sudjelovanjem u informiranju, uključujući političke dijaloge i dijaloge o ljudskim pravima s partnerskim zemljama;
 - e) redovita analiza napretka i učinka Strategije, počevši najkasnije 2024.
9. Tijekom provedbe Strategije Vijeće poziva na stalno sudjelovanje civilnog društva, akademske zajednice, privatnog sektora, EIB-a i EBRD-a te drugih europskih razvojnih banaka i financijskih institucija, sustava UN-a, uključujući WHO, i drugih relevantnih aktera, Saveza za cjepiva GAVI i Globalnog fonda za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije u ostvarivanju ciljeva i prioriteta Strategije.
10. Vijeće nadalje poziva službe Komisije i ESVD da:
- a) razviju dosljednu globalnu zdravstvenu diplomaciju EU-a, koja se nadovezuje na postojeće kapacitete i u potpunosti ih iskorištava te koja se temelji na pristupu Tima Europa, u koordinaciji s državama članicama;
 - b) povećaju globalne zdravstvene kapacitete u ključnim delegacijama EU-a, među ostalim razmatranjem upućivanja nacionalnih stručnjaka;
 - c) prate i ocjenjuju provedbu i učinak Strategije primjenom integriranog i participativnog okvira koji se treba razviti u bliskoj suradnji s državama članicama i na temelju postojećih alata za praćenje i ocjenjivanje te pojačanih napora za prikupljanje podataka iskazanih prema dobi i spolu, pripremaju izvješća o napretku i sazivaju godišnje sastanke radi rasprave o napretku, uključujući Forum o politikama za globalno zdravlje.